

बहिरा तथा सुस्तश्रवण बालबालिकाको शिक्षामा पहुँच

शैक्षिक योजना तथा व्यवस्थापन विभाग अन्तर्गत स्नातकोत्तर
तह दोस्रो वर्षको आंशिक आवश्यकता पूरा गर्ने

प्रयोजनको लागि प्रस्तुतः

शोधपत्र

शोधार्थी :

योजना शर्मा

त्रि.वि.वि.द.नं.:- ८७३२-९४

परीक्षा रोल नं:- २१४००७६/२०६४

क्याम्पस रोल नं:- १५८/०६३/०६५

त्रिभूवन विश्वविद्यालय

शिक्षा शास्त्र सङ्काय

सुकुना बहुमुखी क्याम्पस,

शैक्षिक योजना तथा व्यवस्थापन विभाग,

इन्द्रपुर, मोरङ

२०६६

त्रिभुवन विश्वविद्यालयद्वारा सम्बन्धनप्राप्त

सुकुना बहुमुखी क्याम्पस SUKUNA MULTIPLE CAMPUS

इन्द्रपुर, मोरङ
INDRAPUR, MORANG
स्थापित २०८८

☎ ०२५-४८४७५७
☎ ०२५-४८४७५७
फ्याक्स ०२५-४८४७५७

पत्र सङ्ख्या
चलानी नम्बर

मिति

दिष्यः

सिफारिस पत्र

प्रस्तुत शोधपत्र सुकुना बहुमुखी क्याम्पस शिक्षाशास्त्र सङ्काय शैक्षिक योजना तथा व्यवस्थापन विभाग अन्तर्गत एम.एड. दोस्रो वर्षकी विद्यार्थी योजना शर्माले बहिरा तथा सुस्तश्रवण बालबालिकाको शिक्षामा पहुँच शीर्षकमा प्रस्तुत शोधपत्र मेरो निर्देशनमा रही तयार गर्नुभएको हो। शोधपत्रको विधि अनुसार तयार पारिएको यस शोधकार्यबाट म सन्तुष्ट छु र यसको मूल्याङ्कनको लागि सिफारिस गर्दछु।

मिति: २०६६/१५

स. प्राध्यापक भोजराज घिमिरे

शोध निर्देशक

त्रिभुवन विश्वविद्यालयद्वारा सम्बन्धनप्राप्त

सुकुना बहुमुखी क्याम्पस SUKUNA MULTIPLE CAMPUS

इन्द्रपुर, मोरङ
INDRAPUR, MORANG
स्थापित २०८८

☎ ०२९-५८५६५७
☎ ०२९-५८५७५७
फ्याक्स ०२९-५८५७५७

पत्र सङ्ख्या
सन्तानी नम्बर

मिति

दिपथः

मूल्याङ्कन समितिको स्वीकृत पत्र

त्रिभुवन विश्वविद्यालय, शिक्षा शास्त्र सङ्काय, सुकुना बहुमुखी क्याम्पस, इन्द्रपुरमा शैक्षिक योजना तथा व्यवस्थापन मूल विषय लिई स्नातकोत्तर तहमा अध्ययन गर्ने छात्रा योजना शर्माले बहिरा तथा सुस्तश्रवण बालबालिकाको शिक्षामा पहुँच शीर्षकमा प्रस्तुत शोधपत्रलाई यस तहको आंशिक आवश्यकता पूरा गर्न उपयुक्त देखिएको हुदाँ मूल्याङ्कन समिति स्वीकृत गर्दछ ।

शोधपत्र मूल्याङ्कन समिति

क्र.स	मूल्याङ्कन समिति	नाम/पद	हस्ताक्षर
१	विभागीय प्रमुख	उप.प्रा.लक्ष्मीकुमार श्रेष्ठ	
२	सदस्य, शोध समिति	गणेशप्रसाद दहाल	
३	शोध निर्देशक	स.प्रा.भोजराज घिमिरे	
४	बाह्य परीक्षक	प्रा.डा.बासुदेव काफ्ले	

मिति: २०६६/६/१९

विषयसूची

पेज नं

सिफारिसपत्र	<i>i</i>
मुल्याङ्कन समितिको स्वीकृति	<i>ii</i>
कृतज्ञता ज्ञापन	<i>iii</i>
शोधसार	<i>iv-v</i>
विषयसूची	<i>vi-viii</i>
संक्षिप्त शब्दावली	<i>ix</i>
परिच्छेद एक : परिचय	१-१४
१.१ पृष्ठभूमी	१
१.१.१ वर्तमान अवस्थामा नेपालमा अपाङ्गहरूको सङ्ख्या	७
१.१.२ मोरङ जिल्लामा अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको सङ्ख्या	९
१.२ समस्याको कथन	१०
१.३ अध्ययनको औचित्य	११
१.४ अध्ययनको उद्देश्य	१३
१.५ अनुसन्धानात्मक प्रश्नहरू	१३
१.६ अध्ययनको परिसीमा	१४
परिच्छेद दुई : सैद्धान्तिक खाका तथा सम्बन्धित साहित्यको पुनरावलोकन	१५-२९
२.१ सैद्धान्तिक खाका	१५
२.१.१ मानवसम्बन्ध सिद्धान्त	१५
२.१.२ संरचनात्मक कार्यवाद/ प्रणाली सिद्धान्त	१७
२.१.३ साङ्केतिक अन्तर्क्रिया सिद्धान्त	१९

२.२	सम्बन्धित साहित्यको पुनरावलोकन	२०
२.३	अध्ययनको उपयोगिता	२९
परिच्छेद तीन : अध्ययन विधि		३०-३४
३.१	अनुसन्धानको ढाँचा	३०
३.२	नमुना छनोटको आधार	३०
३.३	तथ्याङ्क संकलन प्रक्रिया	३१
३.३.१	जनसंख्या	३१
३.३.२	नमुनाको आकार	३१
३.३.३	नमुना छनोट विधि	३२
३.३.४	अनुसन्धानका साधन	३३
३.३.५	तथ्याङ्कका स्रोतहरू	३३
३.६	तथ्याङ्क विश्लेषण प्रक्रिया	३४
परिच्छेद चार : तथ्याङ्कको प्रस्तुतीकरण र विश्लेषण		३५-५८
४.१	बहिरा तथा सुस्तश्रवण बालबालिकाहरूको अवस्था	३५
४.१.१	बहिरा तथा सुस्तश्रवण बालबालिकाहरूको शैक्षिक अवस्था	३६
४.१.२	बहिरा तथा सुस्तश्रवण बालबालिकाहरूको सामाजिक अवस्था	३७
४.१.३	विद्यालयमा प्रवेश पाएका र नपाएका बहिरा तथा सुस्तश्रवणहरूको अवस्था	३८
४.१.४	बहिरा तथा सुस्तश्रवण बालबालिकाहरूको सङ्ख्यात्मक अवस्था	३९
४.२	बहिरा तथा सुस्तश्रवण बालबालिकाहरूको शैक्षिक व्यवस्थापनको अवस्था	४२
४.२.१	विद्यालयमा उपलब्ध सुविधाहरू	४४
४.२.२	साङ्केतिक भाषा तालिमको आवश्यकता	४५
४.३	बहिरा तथा सुस्तश्रवण बालबालिकाहरूको शैक्षिक क्षेत्रका समस्याहरू	४८

४.३.१	बहिरा तथा सुस्तश्रवण बालबालिकाहरूले शैक्षिक क्षेत्रमा सामना गर्नुपरेका समस्याहरू	४८
४.३.२	शैक्षिक समस्याका कारकहरू	५०
४.४	बहिरा तथा सुस्तश्रवण बालबालिकाहरूका शैक्षिकक्षेत्रका समस्याहरू समाधानका उपाय	५१
४.४.१	कक्षाकोठा व्यवस्थापन	५२
४.४.२	गुणस्तरीय शिक्षाको आवश्यकता	५४
४.४.३	शैक्षिक समस्या समाधानका उपायहरू	५५
४.४.४	जिम्मेवार पक्ष	५७
परिच्छेद पाँच : प्राप्तिहरू		५९-६७
५.१	शैक्षिक अवस्था	५९
५.२	व्यवस्थापकीय पक्ष	६१
५.३	शैक्षिक समस्याहरू	६४
५.४	समस्या समाधानका उपायहरू	६६
परिच्छेद छ : निश्कर्ष र सुभावाहरू		६८-७३
६.१	निश्कर्ष	६८
६.२	सुभावाहरू	७०
सन्दर्भ सामग्री		७४-७५
अनुसूचीहरू		i-xiv

संक्षिप्त शब्दावली

वि.व्य.स.	विद्यालय व्यवस्थापन समिति
वि.नि.	विद्यालय निरीक्षक
प्र.अ.	प्रधानाध्यापक
मा.वि.	माध्यमिक विद्यालय
उ.मा.वि.	उच्च माध्यमिक विद्यालय
वि.शि.	विशेष शिक्षा
सु.मा.वि.	सुकुना माध्यमिक विद्यालय
ज.न.उ.मा.वि.	जनता नमूना उच्च माध्यमिक विद्यालय
प.उ.मा.वि.	पब्लिक उच्च माध्यमिक विद्यालय
%	प्रतिशत